

Veselības inspekcija

Skolu medmāsu darba analīze un uzraudzība

Solvita Muceniece
Sabiedrības veselības departamenta
vadītāja

2026. gada 22.aprīlis

Veselības inspekcija

Saistošie NA

Ne retāk kā reizi divos mācību gados sadarbībā ar VUGD un VI organizē izglītības iestādes pārbaudi, lai kontrolētu ugunsdrošības, civilās aizsardzības un higiēnas prasību ievērošanu (MK Nr.474* 9.2.p.)

Inspekcijas plānveida kontroles atbilstoši 27.12.2002 MK noteikumiem Nr. 610 «Higiēnas prasības izglītības iestādēm, kas īsteno vispārējās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības, profesionālās pamatizglītības, arodizglītības vai profesionālās vidējās izglītības programmas», ietverot dažus MK Nr.474 aspektus

Noteikumos Nr. 474* gan **nav noteikts**, ka izglītības iestādē **obligāti** ir nepieciešams nodrošināt medmāsas vai citas ĀP klātbūtni - katras pašvaldības un to pārziņā esošo iestādes vadītāju atbildība.

ĀI reģistrā reģistrētas izglītības iestādes (16 PII, 29 skolas)

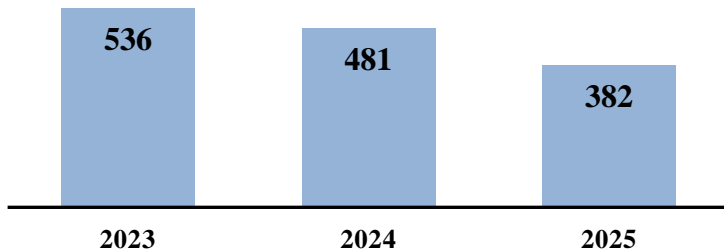
* 22.08.2023. MK noteikumi Nr. 474 „Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo profilaktiskā veselības aprūpe, pirmā palīdzība un drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos”

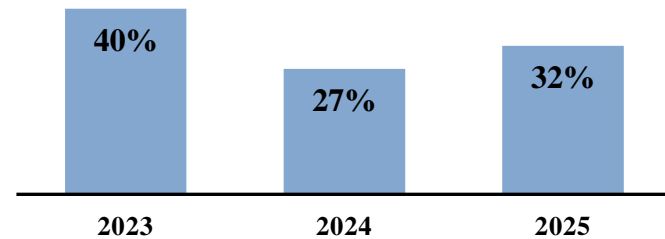
Veselības inspekcija

Uzraudzības rezultāti

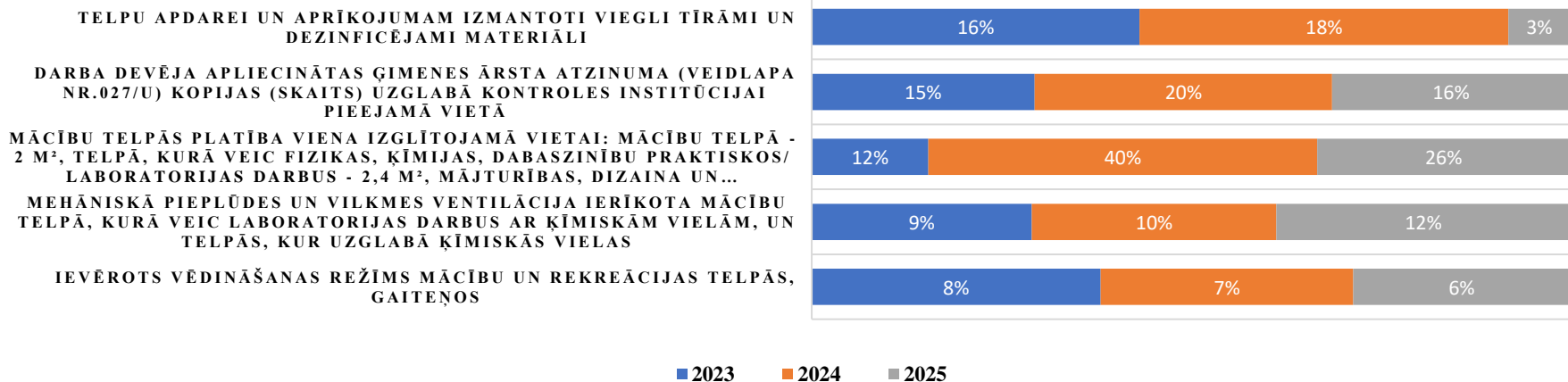
Plānveida kontroļu skaits

Visām prasībām atbilstošo skolu skaits

PLĀNVEIDA KONTROLĒS BIEŽĀK KONSTATĒTO NEATBILSTĪBU ĪPATSVARŠ (%)

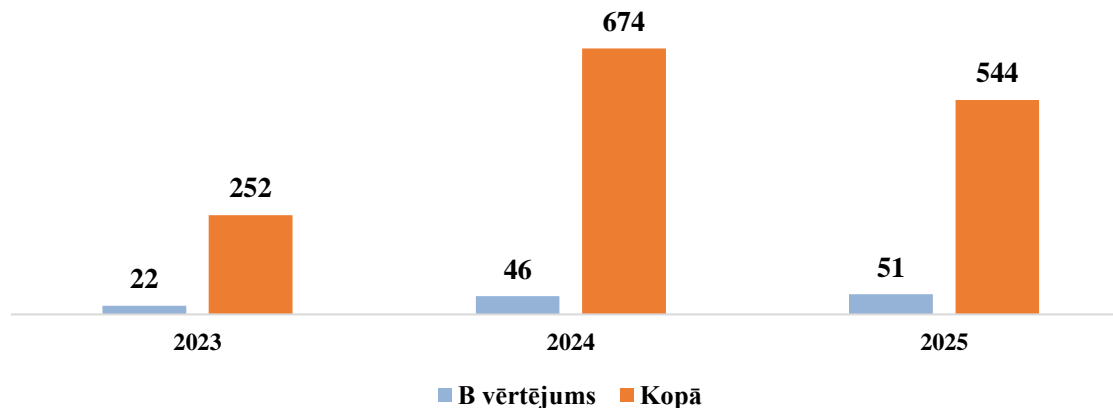

TKL plānveida kontrolēm skolās, MK 474 tvērumā

Veselības inspekcija

59.	Ne retāk kā reizi mācību gadā (pirmā semestra pirmajā mēnesī) veikta un dokumentēta kašķa un pedikulozes pārbaude izglītojamiem		MK474/ 22.08.2023.	6.19.	
Konstatēts:					
60.	Pirmo palīdzību sniedz traumas gūšanas vietā, iestādes veselības punktā vai nodrošina tās pieejamību ārstniecības iestādē. Pirmo palīdzību sniedz māsa vai ārsta palīgs, vai iestādes darbinieks, kurš apmācīts pirmās palīdzības sniegšanā. Ja izglītojamam ir smaga trauma vai saslimšana, pirmo palīdzību sniedz persona neatkarīgi no sagatavotības un ekipējuma		MK474/ 22.08.2023.	6.8., 6.9.	
Konstatēts:					
60.1.	Iestādē ir ārstniecības persona – māsa vai ārsta palīgs (feldšeris)	–	MK474/ 22.08.2023.	6.6.	–
Konstatēts:					

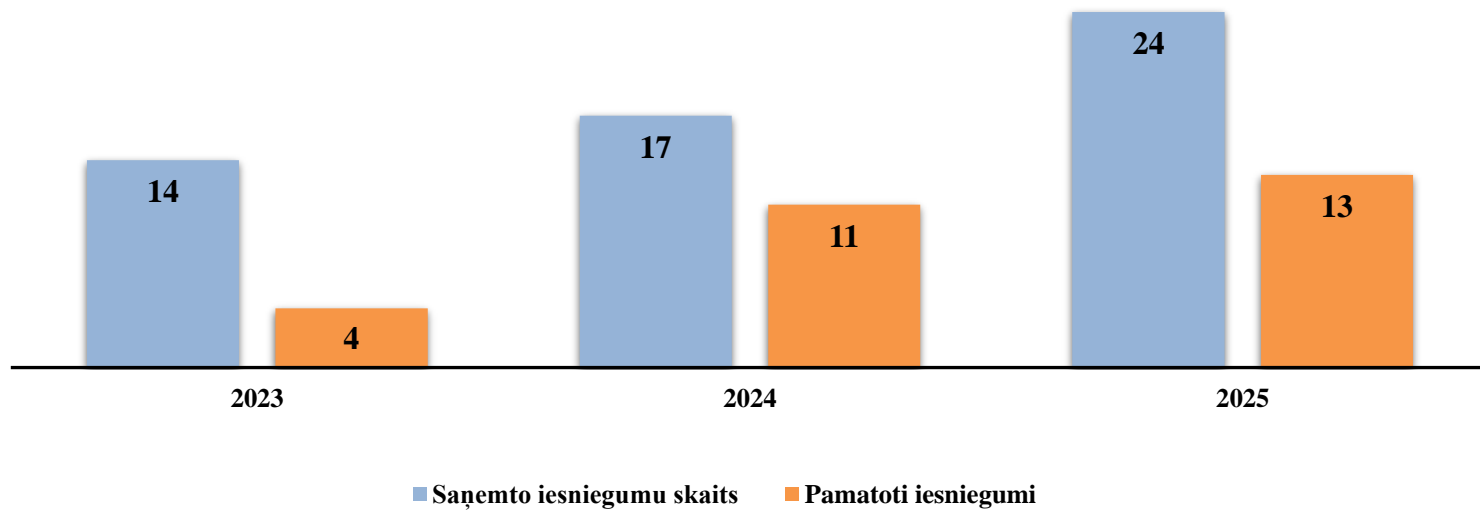
Ne retāk kā reizi mācību gadā (pirmā semestra pirmajā mēnesī) veikta un dokumentēta kašķa un pedikulozes pārbaude izglītojamiem

Veselības inspekcija

Saņemtās sūdzības

Veselības inspekcija

Medmāsu darba analīze Rīgas pašvaldības skolās 2021./2022.m.g.

Pamatojums:

Vecāku sūdzības un jautājumi par:

- medmāsas darbu skolās (t.sk. Covid-19 pandēmijas laikā)
- medmāsas neesamību skolā
- pedikulozes pārbaudēm

Mērķis - veicināt drošāku epidemioloģisko vidi skolās un sniegt pamatotu redzējumu un priekšlikumus, kā uzlabot un efektīvāk izmantot medmāsu darbu tās nodrošināšanā.

Veselības inspekcija

Aptauja "Medmāsu darbs un epidemioloģiskā drošība skolās" un tās rezultāti

- anketa bija elektroniska (google.com)
- anketu aizpildīja 89 Rīgas pašvaldības skolas (86%)
- anketā bija iekļauti 11 jautājumi
- iekļauta iespēja sniegt priekšlikumus uzlabojumiem un komentārus par situāciju (izmantoja 42 jeb 41% skolu)
- aicinājums nosūtīt Inspekcijai skolu medmāsas amata aprakstu analīzes mērķiem (atsūtīja 26 jeb 29% skolu)
- skolu dati un sniegtā informācija pārskatā ir anonīma

Veselības inspekcija

Aptaujas jautājumi

1. Vai jūsu skolā ir medmāsa?
2. Kāpēc jūsu skolā nav medmāsa?
3. Cik nozīmīga ir skolas medmāsas iesaiste MK noteikumu nr.610 higiēnas prasību ievērošanas kontrolē skolā?
4. Lūdzu novērtējiet skolas medmāsas lietderību epidemioloģiskās drošības prasību nodrošināšanā skolā saistībā ar infekciju slimību izplatību, t.sk. Covid-19
5. Vai pēdējo 3 gadu laikā ir bijušas sūdzības (no vecākiem, skolēniem, darbiniekiem) par skolas medmāsas darbu?
6. Vai skolas medmāsa tiek iesaistīta ziņošanā par aizdomām grupveida saslimšanas gadījumos un pretepidēmijas pasākumu izpildē?
7. Kuri, jūsuprāt, MK noteikumos nr.277 noteiktie pienākumi skolas medmāasai būtu jāveic?
8. Vai, jūsuprāt, skolās būtu nepieciešams noteikt kā obligātu skolas medmāsas amata vienību?
9. Kāda vecuma skolēniem tiek veiktas kašķa un pedikulozes pārbaudes jūsu skolā?
10. Vai, jūsuprāt, pedikulozes pārbaūžu veikšana 1x mācību gadā ir pietiekami?
11. Kā jūsu skolā tiek īstenota MK noteikumu Nr.610 prasība par mēbeļu piemērošanu bērna ķermeņa īpatnībām, ņemot vērā ergonomikas prasības un principus.

Veselības inspekcija

Kuri, jūsuprāt, noteiktie pienākumi skolas medmāsai būtu jāveic?

Skolu viedoklis par pienākumiem, kuri no Noteikumos Nr. 277 minētajiem medmāsai būtu jāveic

Veselības inspekcija

Ieteikumi darba uzlabošanai

- vēlamas regulāras apmācības medmāsām (piem., ja skolā bērni ar nopietnām veselības problēmām)
- vajadzīgs aprīkojuma un bezrecepšu medikamentu atjaunots saraksts
- nepieciešama vienota dokumentācija, žurnāli
- epidemioloģiska apdraudējuma situācijās piesaistīt speciālistu komandu, kas spēj strādāt ar specifiskiem uzdevumiem, testēšanu un pārraudzību, procesu vadība krīzes situācijā, lai mazinātu nesamērīgi lielo papildu slodzi medmāsai un administrācijai
- atjaunot prasības par antropometrisko mērījumu veikšanu
- atjaunot «Skolas veselības punkts» funkcijas

Veselības inspekcija

Amata apraksta paraugs

MEDICĪNAS MĀSAS DARBA PIENĀKUMU APRAKSTS

1. Institūcijas nosaukums

2. Struktūrvienības nosaukums

3. Amata nosaukums

4. Kods atbilstoši profesiju klasifikatoram

5. Pakļautība

6. Darba pienākumi

6.1. Vispārējie pienākumi:

- 6.1.1. Savas kompetences ietvaros veikt profilaktiskos, aprūpes un ārstniecības pasākumus bērnu un pusaudžu veselības uzturēšanai un uzlabošanai izglītības iestādē;
- 6.1.2. Godprātīgi pildīt amata pienākumus, izmantot iestādes darba aprikojumu, ievērot higiēnas, sanitāros un darba aizsardzības noteikumus;
- 6.1.3. Uzņemties atbildību par sava darba kvalitāti;
- 6.1.4. Rūpēties par izglītojamo drošību;
- 6.1.5. Nekavējoties ziņot izglītības iestādes vadībai, kad konstatēts personu veselības un drošības apdraudējums; sniegt informāciju izglītības iestādes skolēniem, darbiniekiem un apmeklētājiem apdraudējuma gadījumos;
- 6.1.6. Veikt sava darba pašanalīzi;
- 6.1.7. Strādāt komandā ar administrāciju, pedagogiem, sociālo pedagogu un psihologu;
- 6.1.8. Ievērot darba kārtību un ētikas normas;
- 6.1.9. Pildīt citus vadības rīkojumus.

6.2. Darba organizēšana un plānošana:

- 6.2.1. Sastādīt gada darba plānu;
- 6.2.2. Plānot bērna profilaktiskās apskates;
- 6.2.3. Plānot imunizācijas darbu;
- 6.2.4. Plānot sadarbību ar ģimenes ārstiem;
- 6.2.5. Plānot sanitāri higiēnisko darbu;
- 6.2.6. Plānot profilaktiski izglītojošo darbu;
- 6.2.7. Plānot personāla obligātās medicīniski profilaktiskās apskates;
- 6.2.8. Plānot medikamentu iegādi saskaņā ar normatīvajiem aktiem;
- 6.2.9. Plānot savus izglītojošos pasākumus.

6.3. Medikamentu un medicīniskā aprikojuma nodrošināšana:

- 6.3.1. Sastādīt medikamentu, pārsienamā materiāla un instrumentārija pieprasījumu;
- 6.3.2. Veikt medikamentu, instrumentārija, pārsienamā materiāla iegādi;
- 6.3.3. Nokomplektēt pirmās palīdzības aptieciņas;
- 6.3.4. Kontrolēt medikamentu derīguma termiņus un veikt apmaiņu;
- 6.3.5. Nokomplektēt anafilaktiskā šoka terapijas līdzekļus;
- 6.3.6. Veikt nederīgo medikamentu utilizāciju.

6.4. Bērnu un pusaudžu veselības stāvokļa novērtēšana:

- 6.4.1. Noteikt bērnu un pusaudžu antropometriskos rādītājus;
- 6.4.2. Noteikt bērnu un pusaudžu vitālos rādītājus;
- 6.4.3. Novērtēt bērnu un pusaudžu kustību un balsta orgānu sistēmu;
- 6.4.4. Veikt bērnu un pusaudžu fiziskās slodzes noteikšanu sporta nodarbībām;
- 6.4.5. Novērtēt pusaudžu pubertātes pazīmes;
- 6.4.6. Ievākt datus par bērnu un pusaudžu logopēdiskajiem rādītājiem.

6.5. Bērnu un pusaudžu profilaktisko pasākumu organizēšana un veikšana:

- 6.5.1. Kontrolēt sporta nodarbības atbilstoši veselības grupām;
- 6.5.2. Organizēt bērnu apmeklējumus pie ģimenes ārsta un citiem speciālistiem;
- 6.5.3. Organizēt zobārsta apmeklējumus;
- 6.5.4. Pārbaudīt bērnu zobu higiēnas ievērošanu;
- 6.5.5. Pārbaudīt bērnus uz pedikulozi un kašķi;
- 6.5.6. Veikt profilaktisko pasākumu datu analīzi un apkopošanu;
- 6.5.7. Iesaistīties bērna adaptācijas procesā;
- 6.5.8. Novērtēt bērna adaptācijas procesu.

6.6. Bērnu imunizācijas organizēšana un veikšana:

- 6.6.1. Sastādīt bērna imunizācijas plānu;
- 6.6.2. Veikt vakcīnas pieprasījuma un izlietojuma uzskaiti;
- 6.6.3. Veikt vakcīnu saņemšanu, transportēšanu un uzglabāšanu;
- 6.6.4. Koordinēt imunizācijas plāna izpildi;
- 6.6.5. Informēt vecākus par bērna vakcinēšanu;
- 6.6.6. Organizēt ārsta klātbūtni vakcinēšanā;
- 6.6.7. Sagatavot potēšanas aprikojumu un telpu;
- 6.6.8. Sagatavot bērnu psiholoģiski vakcinēšanai.

6.7. Tuberkulozes profilakses nodrošināšana izglītības iestādē:

- 6.7.1. Sastādīt tuberkulozes riska grupas bērnu un pusaudžu sarakstu;
- 6.7.2. Saskaņot ar bērnu un pusaudžu vecākiem tuberkulīna testa veikšanu;
- 6.7.3. Izdarīt tuberkulīna testa riska grupas bērniem;
- 6.7.4. Izvērtēt tuberkulīna testa rezultātus;
- 6.7.5. Koordinēt bērna apmeklējumu pie ftiziopneimologa;
- 6.7.6. Sadarboties ar ftiziopneimologu un izpilda viņa ordinācijas bērnu un pusaudžu veselības aprūpei.

6.8. Higiēnas prasību izpildes kontrole:

- 6.8.1. Pārbaudīt iestādes ēkas un teritorijas atbilstību;
- 6.8.2. Pārbaudīt iestādes telpas un to iekārtojumu;
- 6.8.3. Pārbaudīt datoru telpu;
- 6.8.4. Pārbaudīt ūdens apgādi un kanalizāciju;
- 6.8.5. Pārbaudīt iestādes internāta iekārtošanu (ja tāds ir);
- 6.8.6. Pārbaudīt ēdināšanas bloku;
- 6.8.7. Pārbaudīt telpu uzkopšanu;
- 6.8.8. Pārbaudīt telpu apgaismojumu;
- 6.8.9. Pārbaudīt apkuri un ventilāciju;

Veselības inspekcija

Darba pienākumus medmāsām var iedalīt šādās pamatgrupās

1. Pirmās palīdzības sniegšana, traumu profilakse;
2. Veselības pārbaudes un profilakse;
3. Vakcinācija;
4. Izglītošana un profilaktiskais darbs;
5. Infekciju uzraudzība un profilakse;
6. Higiēna;
7. Ēdināšana;
8. Medikamenti;
9. Darbinieku obligātās veselības pārbaudes;
10. Bērnu drošība un adaptācija.

Medmāsu pienākumu un amata aprakstu analīze (29% skolas)

Veselības inspekcija

- Skolas izmanto jau iepriekš sagatavotus, vienotus amata apraksta paraugus darba pienākuma tematika ir viena, bet to izpilde var būt noteikta pilnīgi pretēji
- Minēti 6 dažādi medmāsu amata nosaukumi un profesiju kodi
- Biežāk lietotais amata nosaukums ir "medicīnas māsa" (42%), profesijas nosaukums – "Pirmsskolas iestāžu un skolu MĀSA" (61%)

Skaitis	MK264	Profesiju kodi amata aprakstos	Māsas amata nosaukums amata aprakstā
1	2221 01	Vecākā medicīnas MĀSA	medicīnas māsa
6	2221 03	Ambulatorās aprūpes MĀSA	medicīnas māsa (4), ambulatorās aprūpes māsa (1), pirmsskolas iestāžu un skolu māsa (1)
1	2221 06	Bērnu aprūpes MĀSA	skolas medicīnas māsa
1	2221 21	Internās aprūpes MĀSA	medicīnas māsa
16	2221 34	Pirmsskolas iestāžu un skolu MĀSA	skolas medicīnas māsa (5), skolas māsa (1), pirmsskolas iestāžu un skolu māsa (5), medicīnas māsa (5)
1	2221 46	MĀSA/vispārējās aprūpes MĀSA (no 05.04.2022.)	vispārējās aprūpes māsa

MK264 grozījumi 05.04.2022.:

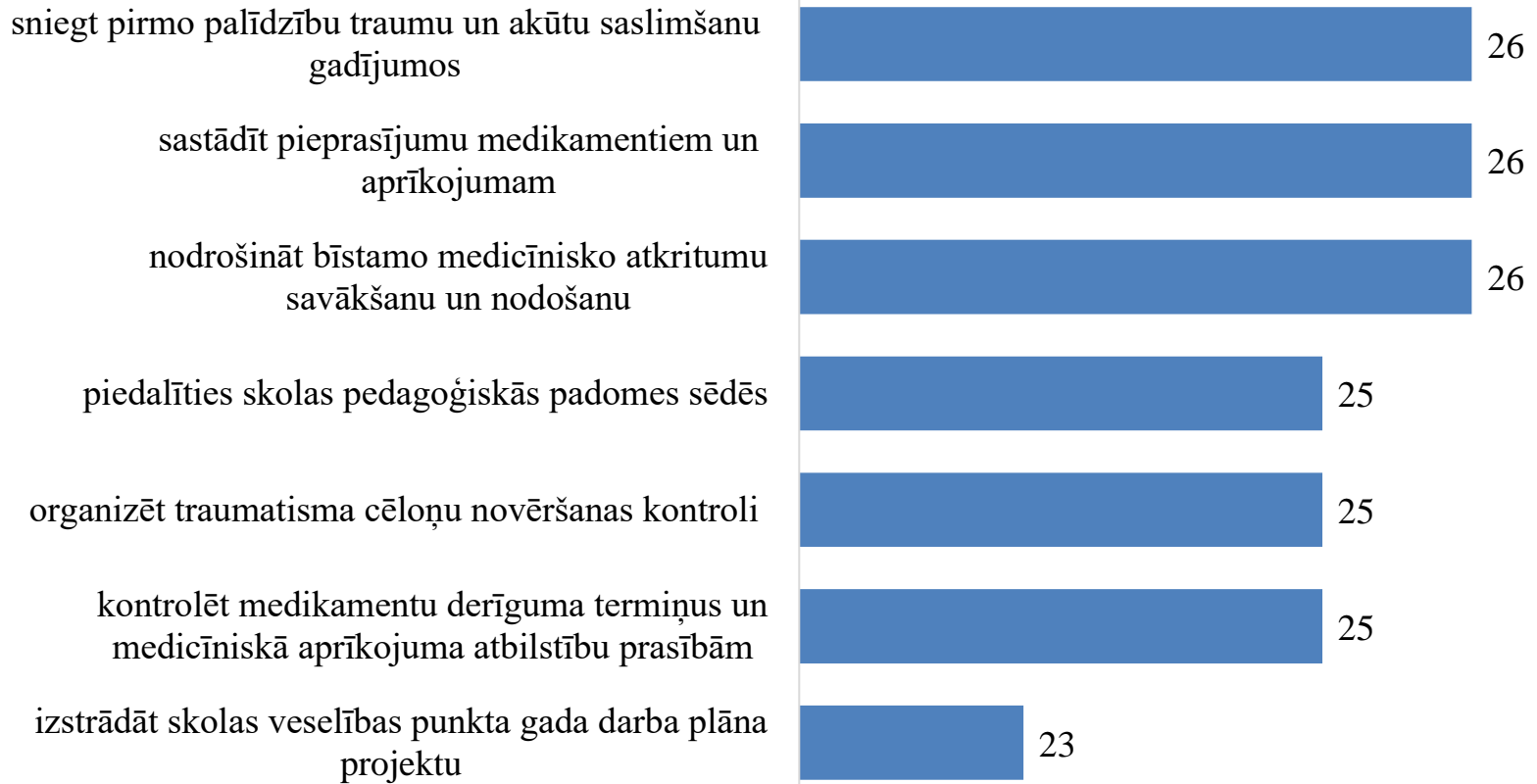
2221 34	kods svītrots
2221 06	kods svītrots
2221 21	kods svītrots
2221 03	kods svītrots

Veselības inspekcija

Vieni no biežākajiem pienākumiem skolu medmāsu amata aprakstos

Vieni no biežākajiem pienākumiem Rīgas pašvaldības skolu medmāsu amata aprakstos
(26 Rīgas pašvaldības skolās)

Veselības inspekcija

Neskaidri formulējumi un veicamie pienākumi

Piemēri no amata aprakstiem:

- veikt slimo bērnu uzskaiti;
- sastādīt skolēnu ar hroniskām slimībām novērošanas grupu;
- veikt bērnu ar īpašām vajadzībām uzskaiti;
- organizēt bērnu apmeklējumus pie ārsta;
- veikt rehabilitācijas pasākumus, izvērtēt rehabilitācijas procesu (*atstāt ĀI un jomas prof. ziņā*)
- pārbaudīt bērnu zobu higiēnas ievērošanu/ kontrolēt mutes veselības profilakses pasākumu ievērošanu (*atstāt vecāku un jomas prof. ziņā*)

Veselības inspekcija

Secinājumi un priekšlikumi

- vidēji vienai medmāsai ir 33 līdz 68 dažādi pienākumi
- lielāko daļu Noteikumu Nr. 277 9.punktā minētās prasības skolas ir iekļāvušas medmāsas amata pienākumos, BET noteikumos nav teikts, ka tos var īstenot tikai ārstniecības persona (!)
- pienākumi īstenojami, sadalot atbildību dažādu darbinieku vidū (izņemot pedikulozes un kašķa pārbaudes)
- jau tiek praktizēts skolās, kurās nav medmāsa

Veselības inspekcija

Objektīva pienākumu sadale

- kritiski pārskatīt, kuri no visiem amata aprakstā iekļautajiem pienākumiem tiešām būtu veicami ĀP, un kuri vairāk būtu iekļaujami citu darbinieku pienākumos;
- objektīva pienākumu sadale skolā noņemtu lielo slodzi no medmāsām un ļautu pilnvērtīgi pievērsties darbiem, kas saistīti ar higiēnu un epidemioloģisko drošību, PP sniegšanu un tās apmācībām, bērnu veselības pārbaudēm, uzraudzību un profilaksi;
- ārstniecības personas klātbūtne būtu atbalstāma katrā skolā.

Veselības inspekcija

Medicīniskās dokumentācijas veidi un formāts

Reģistrēta ārstniecības iestāde - veselības punkts:
dokumentācija atbilstoši 04.04.2006 MK noteikumiem Nr.265
"Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība"; ARF ikgadējs
maksājums, MK104 (Higiēniskā un pretepidēmiskā režīma
pamatprasības), MK60 (Obligātās prasības – telpas, to aprīkojums)

Nav ārstniecības iestāde, bet pirmo palīdzību nodrošina
reģistrēta ārstniecības persona – vispārējās aprūpes māsa (jābūt ĀP
reģistrā), vai cita PP apmācīta persona: dokumentācija atbilstoši
veicamajiem pienākumiem un amata aprakstam.

Veselības inspekcija

Medicīniskās dokumentācijas veidi un formāts

- **darbinieku saraksts un veidlapu Nr. 027/u kopijas** (Ministru kabineta 24.07.2018. noteikumi Nr. 447 "Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbaužu veikšanas kārtība");
- **traumatisma žurnāls** (Ministru kabineta 22.08.2023. noteikumi Nr. 474 "Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo profilaktiskā veselības aprūpe, pirmā palīdzība un drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos" 6.12.p.);
- **kašķa un pedikulozes pārbaudes žurnāls** (MK Nr.474 6.19.p.);
- **skolēnu apmeklējuma žurnāls**, kurā tiek fiksēts apmeklējuma iemesls, sniegtā palīdzība, laiks informācijas sniegšanai vecākiem (MK Nr.474 6.9.p.)
- atbilstoši iestādes vadītāja deleģējumam nodrošina izglītojamo uzraudzību ar ģ.ā. noteikto uztura korekciju (MK Nr.474 6.13.p.); atbalsta pasākumi izglītojamiem ar hronisko saslimšanu (MK Nr.474 6.20)

Dokumentācijas formāts – pēc izvēles, ĀI - atbilstoši NA.

Veselības inspekcija

Skolēnu veselības datu uzskaitē

- Skolēnu **antropometriskie rādītāji** (augums, svars, u.c.), vakcinācijas statuss – ģ.ā. kompetence.
- **Hroniski slimi bērni** – nav jāveic skolai, bet, ja ir ārsta izziņa par nepieciešamo palīdzības apjomu, tad šāds atbalsts jāsniedz.
- **Redzes, stājas traucējumi, skolioze** – nav jāveic skolai
- Veicot **kašķa un pedikulozes** pārbaudes pietiek ar ierakstu uzskaites žurnālā, nav nepieciešams informāciju dublēt skolēna medicīniskajā kartē.
- Skolēna medicīniskos ierakstus apkopo un uzglabā ģimenes ārsts.

Veselības inspekcija

Par izziņām un medicīnisko datu glabāšanu

- Nav prasību, kas noteiktu katra gada sākumā visiem skolēniem sniegt ģ.ā. izziņu par veselības stāvokli.

Kā pareizi organizēt ārsta izziņu par kavējumiem glabāšanu?

- Ņemot vērā, ka izglītības iestāde pieprasa šos dokumentus saskaņā ar **iestādes iekšējās kārtības noteikumiem**, izglītības iestāde izvēlas labāko risinājumu šo dokumentu uzglabāšanai.
- Normatīvais regulējums paredz ģimenes ārsta izziņu tikai **infekciju slimību gadījumos**.
- Uztura nepanesamības/alerģiju izziņas tiek atjaunotas, ja ārstējošais ārsts nosaka izmaiņas noteiktajā uzturā. Vecāki informē skolu par papildu rekomendācijām.
- **«VM un LĀB aicina izglītības iestādes neprasīt zīmi par bērna slimības laiku, izņemot rekomendāciju gadījumā»**

<https://www.vm.gov.lv/lv/jaunums/vm-un-lab-aicina-izglitibas-iestades-neprasit-zimi-par-berna-slimosanas-laiku-izņemot-rekomendaciju-gadījumā>

Veselības inspekcija

Aptieciņas saturs

- Iestādes vadītājs vai pilnvarota persona nodrošina pirmās palīdzības sniegšanas aptieciņas pieejamību un tajā esošo medicīnisko materiālu minimumu.
- Ja izglītības iestādē ir nodarbināta **reģistrēta ārstniecības persona**, pirmās palīdzības sniegšanai paredzēto aptieciņu var papildināt ar papildu nepieciešamajām medicīnas ierīcēm un bezrecepšu zālēm. Līdz ar to, citiem darbiniekiem nav tiesības glabāt un izsniegt medikamentus.
- Māsa nav tiesīga noteikt diagnozi un veikt ārstēšanu.
- Izņēmums - vienošanās ar vecākiem, ja bērnam ir kādas hroniskas veselības problēmas, kas prasa regulāru noteiktu medikamentu lietošanu, par ko izglītības iestāde uzņemas atbildību mācību procesa laikā.
- Bezrecepšu zāļu un jebkuru manipulāciju lietošanas atļauju sniedz bērna vecāks vai pilnvarotais pārstāvis (alerģijas risks).

Plašāka informācija šeit:

<https://www.vi.gov.lv/lv/higienas-prasibas-izglitibas-iestades-jautajumi-un-atbildes#kadi-medikamenti-drikst-izglitibas-iestazu-aptiecina>

Veselības inspekcija

Higiēnas un dezinfekcijas organizēšana, papildjautājums

Vai māsas pienākumos ietilpst:

- *dezinfekcijas plānu izstrāde,*
- *telpu uzkopšanas un ģenerāltīrīšanas plānošana (t.sk. ēdināšanas blokā, klasēs u.c.)?*

- Ja iestādes vadītājs māasai ir deleģējis šādus uzdevumus un iekļāvis amata aprakstā.

Vai ir vēl kādi būtiski medicīniskās dokumentācijas veidi vai pienākumi izglītības iestādē, kas būtu obligāti jāievēro māasai, bet bieži netiek pietiekami akcentēti?

- Dažreiz vecāki izsaka pretenzijas, ka māsa vai pirmās palīdzības sniedzējs nav rīkojies savlaicīgi, tādēļ svarīgi fiksēt, īpaši traumu gadījumus, norādot konkrētus laikus (kad? Kur? Cikos?)

Veselības inspekcija

Paldies!